

Ключові слова: якість освітніх послуг, ефективність управління, моніторинг.

Пташина О. Н. Обеспечение эффективности управления качеством образовательных услуг украинской системы высшего образования

Эффективное управление качеством образовательных услуг предполагает наличие разработанной методологии оценивания качества образования, усовершенствование содержания и технологий обучения, повышение квалификации педагогических и управленческих кадров. Мониторинг играет ключевую роль в обеспечении эффективности управления качеством образовательных услуг украинской системы высшего образования.

Ключевые слова: качество образовательных услуг, эффективность управления, мониторинг.

Ptakhina O. M. Ensuring the effectiveness of the quality management of educational services in the Ukrainian system of higher education

Effective quality management education services requires the developed methodology of evaluation in the quality education, improve the content and methods of training, professional development of teaching and administrative staff. Monitoring is key to ensuring the effectiveness of the quality management of educational services in the Ukrainian system of higher education.

Key words: quality of educational services, performance management, monitoring.

Стаття надійшла до редакції 04.07.2012 р.
Прийнято до друку 26.10.2012 р.

УДК 37.015.31:7

А. В. Сергієнко

**ЕСТЕТИЧНІ ЦІННОСТІ СУЧАСНОЇ ОСОБИСТОСТІ
В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ
ТА ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Сучасне українське суспільство є свідком та безпосереднім учасником епохи глобалізаційних та трансформаційних змін, що відбуваються у світі. Дані процеси впливають на всі галузі розвитку суспільства, усі сторони життя кожної особистості. За таких умов особливе значення набувають естетичні цінності особистості як фундаментальні основи відповідних форм естетичної культури, що передбачає гармонію, міру, рівновагу цілісного світу людини та її

конструктивного життєствердження в культурі. Разом з тим, формування й розвиток естетичних цінностей потребує широкого використання системи взаємодоповнюючих мір соціально-економічного, правового, організаційного, психологічного й іншого характеру, серед яких значне місце покликана зайняти педагогічна доцільно інструментована соціально-культурна діяльність.

Варто зауважити, що традиційна система європейського виховання орієнтована насамперед на розвиток логічного мислення, тобто на розвиток переважно логічних навичок та функцій. Проте у своїх пошуках і відкриттях людина спирається на такі поняття, як *прекрасне* – довершене за формою і змістом; *потворне* – антипод прекрасного (відразливе, огидне); *досконале* – довершене, витончене, сповнене позитивних якостей; *гармонія* – досконале поєднання всіх елементів; *міра* – співвідношення кількісних і якісних ознак предмета; *цінність* – значущість, якої люди надають речам і явищам і яка є основою ставлення до них. Усі ці феномени тісно пов'язані з моральністю, оскільки прекрасним, досконалим, гармонійним є те, що характеризує красу людини, її працю й результати цієї праці, взаємини інших людей. Саме в цих своїх виявах прекрасне становить цінність для людини.

Отже, у контексті вищезазначеного, однією з важливих умов багатства естетичних потреб, почуттів, переживань є глибокий інтелектуальний розвиток людини. Саме тому необхідно переорієнтувати систему сучасного виховання та навчання на розвиток навичок образного мислення та творчого уявлення особистості, широко ознайомлювати особистість з досягненнями світової культури, з культурними цінностями людства. Відтак, позитивно й коректно розвиваючи світогляд молоді, можна ефективно впливати не тільки на розвиток окремої особистості, але й на формування та інтенсивний розвиток суспільної свідомості нації в умовах глобалізаційних процесів [1].

На сьогоднішній день у сучасній науці сформувалася необхідна сукупність знань для вирішення позначеної проблеми.

Зокрема, проблема естетичного виховання в естетико-педагогічному аспекті широко репрезентована в спадщині О. Водовозової, П. Каптерєва, С. Лисенкової, С. Русової, О. Михеєвої, К. Ушинського.

Філософсько-естетичні аспекти цієї проблеми розглядаються в наукових працях Ю. Борєва, І. Гончарова, М. Киященко, В. Ядова.

Психологічні основи естетичного виховання розкрили Б. Ананьєв, Л. Божович, Л. Виготський, І. Кон, Б. Теплов та інші.

Значний внесок у розробку теорії естетичного виховання зробили видатні вчені, естети і педагоги Ю. Борєв, О. Буров, В. Вансаалов, Л. Волович, І. Долецька, М. Каган, Л. Коган, Є. Квятковський, М. Лайзеров, А. Макаренко, В. Розумний, О. Семашко, В. Скатерщиков, В. Сухомлинський, В. Шестакова та інші.

Сучасний соціокультурний, економічний розвиток країни, процеси глобалізації, інформатизації суспільства не применшують, а навпаки,

поглиблюють значимість морально-естетичного виховання людини. Прояви негативних явищ у підлітковому й молодіжному середовищі, подвійність моралі в певній його частині, зміна ціннісних ідеалів, споживче відношення до життя, низька культура поведінки спричинили збідніння емоційних почуттів і моральну глухоту сучасних підлітків [2]. За таких умов глибокому оволодінню світовою історико-культурною спадщиною, духовною культурою людства, залученню особистості до емоційно-морального досвіду, на нашу думку, всіляко сприяє музичне мистецтво як частина загальної світової культури.

Будучи своєрідним елементом загального пізнання світу, що узагальнено виражає у звукових образах істотні процеси життя, музичне мистецтво одночасно є специфічною формою естетичної діяльності. Специфіка музики обумовлена тим, що в ній присутні натхненність і духовність як цілісна якість життєдіяльності людини, отже, музика як вид мистецтва безпосередньо пов'язана з естетичним, що сприяє формуванню естетичних цінностей людини. Даний процес передбачає розвиток сучасного світогляду, що опирається на духовне збагачення, вироблення ціннісних установок й основ естетичного світосприйняття, узагальнення поглядів і уявлень про світ, що постійно змінюється, зміна музичних пріоритетів, збереження кращих зразків світового музичного мистецтва.

Достатньо важливим у цьому процесі є те, що найбільш успішно він реалізується в навчально-виховному середовищі як органічній частині соціокультурного середовища, наповненого різними видами мистецтв, зокрема музичним. Це обумовлено тим, що сучасна освітня ситуація характеризується спрямованістю на розробку гуманістичних основ навчання, розвиток взаємодії між учасниками освітнього процесу, становлення внутрішнього світу людини, формування її культури.

Саме освітня установа як інституціональна форма організації системи освіти зберігає цю сутнісну характеристику, а головним напрямком побудови й розвитку будь-якої освітньої установи визнається створення умов для культурного розвитку особистості, створення особливого простору, збагаченого культурою.

Варто зауважити, що культура й освіта завжди йшли поруч і ніколи не існували як зовсім незалежні, ізольовані одна від одної галузі соціального життя. І ця тісна взаємозалежність культури й освіти не є випадковою, а визначається самою сутністю цих явищ. Інтеграція „освіти в культуру” й, навпаки, „культури в освіту”, на думку О. Бондаревської, дозволяє активно здійснювати процеси соціалізації в суспільстві, навчання й виховання „людини культури” [3].

Музика виступає одним з агентів соціалізації людини, впливає на її розвиток, розширюючи емоційний досвід, підвищуючи стійкість евристичних процесів, розвиваючи уяву, впливаючи на креативність. Музична соціалізація полягає в оволодінні людиною нормами й цінностями навколишнього музичного світу, що проявляється в музичному саморозвитку й самореалізації індивіда. Щоб цей саморозвиток

і самореалізація були успішні, в особистості повинен бути сформований певний рівень музично-естетичної культури.

Високий педагогічний потенціал музичного мистецтва полягає в тому, що музика сприяє процесу сходження особистості до цінностей культури, прагненню через цінності музично-прекрасного йти до пошуку й самореалізації змісту власного життя [3]. Це відбувається в процесі музично-естетичного впливу на особистість через а) придбання (слухання), створення (творчі завдання), зберігання (участь у різного роду художніх об'єднаннях), а також поширення й пропаганди музично-естетичних цінностей; б) вироблення художніх ціннісних орієнтацій учасників колективу, за допомогою залучення кожного до музичного мистецтва.

Специфіка музики обумовлена тим, що в ній присутня духовність як цілісна якість життєдіяльності людини, отже, музика як вид мистецтва безпосередньо пов'язана з естетичним, сприяє формуванню естетичних цінностей людини [5].

Отже, формування естетичних цінностей особистості передбачає розвиток сучасного світогляду, що опирається на духовне збагачення, вироблення ціннісних установок й основ естетичного світосприймання, узагальнення поглядів і уявлень про світ, що постійно змінюється, зміну музичних пріоритетів, збереження кращих зразків світового музичного мистецтва. Сформовані погляди, ідеали й переконання визначають здатність особистості до музично-естетичної творчості в будь-якій сфері суспільної діяльності.

Разом з тим, процес формування естетичних цінностей неможливий без його основної складової – естетичного виховання, теорія й методика якого ґрунтуються на даних наукових досліджень видатних українських педагогів та діячів освіти.

Так, окремі аспекти формування естетичних цінностей особистості засобами мистецтва розглядаються в працях таких учених, як Ю. Борева, М. Кагана, Н. Киященко, Б. Лихачова, А. Мелик-Пашаєва, Л. Печко, А. Сохор, В. Сухомлинського, С. Шацького; у галузі музичної педагогіки відомі дослідження О. Апраксіної, Б. Асаф'єва, Н. Ветлугіної, Л. Горюнової, Д. Джоли, Д. Кабалевського, Л. Масол, Г. Падалки, Л. Рапацької, М. Румер, Т. Суислової, Б. Теплової, Л. Хлебнікової, В. Шацької, Г. Шевченко, А. Щербо та ін.; сутнісні характеристики музично-естетичної культури визначені Ю. Алієвим, А. Арнольдівим, Р. Тельчаровою; теоретико-методологічні основи музично-естетичного розвитку розроблені А. Готсдинер, Н. Криловою, С. Курганським, М. Фадєєвою; методи музично-естетичного виховання й освіти теоретично й емпірично вироблені й обґрунтовані Д. Кабалевським, Ю. Піменовим, Г. Ципіним. Проте в практиці викладання різних дисциплін ще недостатньо уваги приділяється використанню їх естетико-гуманітарного потенціалу для формування естетичних цінностей особистості. Тому, як результат, у світогляді особистості не пов'язані науковий та ціннісний аспект картини світу, не формується естетичне світосприйняття, виявляється низький

рівень сформованості естетичної культури. Ця суперечність обумовлює необхідність пошуку форм і методів формування у підлітків естетичного сприйняття навколишнього середовища в процесі навчання.

Враховуючи вищезазначене, педагогічна логіка формування естетичних цінностей особистості, на нашу думку, полягає в тому, щоб показати, як загальні закони краси проявляються в багатогранних сферах музичного мистецтва, актуалізувати закладену в людині потребу спілкування із красою й здатність безкорисливого її переживання. Це процес поглибленого безпосереднього спілкування особистості з високими зразками художньо-естетичної творчості в його класичних і сучасних проявах, тому що тільки в прямому почуттєвому зіткненні із втіленою у творах мистецтва художньо-естетичною реальністю, знаходиться її розуміння.

Таким чином, апелюючи до того факту, що на сучасному етапі розвитку світової спільноти крізь призму глобалізаційних процесів нагальною необхідністю практичної реальної життєдіяльності людства є проблеми освіти й виховання підростаючого покоління, необхідно підкреслити, що становлення майбутнього фахівця як соціально-активної особистості з високим інтелектуальним, моральним, естетичним і творчим потенціалом, здатної до інтеграції в культуру є пріоритетним завданням вищої освіти в Україні. Саме тому формування нових основ різних аспектів культури особистості стає одним із головних як теоретичних, так і прикладних напрямків загального процесу освіти та виховання.

Список використаної літератури

1. Корнеева Т. В. Глобализация как фактор инноваций в педагогическом образовании / Т. В. Корнеева // Известия Южного федерального университета. Педагогические науки. – 2011. – № 12. – С. 21 – 26. **2. Кривцун О. А.** Эстетика : учебник / О. А. Кривцун. – М. : Аспект Пресс, 2000. – 434 с. **3. Бондаревская Е. В.** Теория и практика личностно-ориентированного образования [Текст] / Е. В. Бондаревская. – Ростов н/Д : Булат, 2000. – 351 с. **4. Майбуров И.** Глобализация сферы высшего образования / И. Майбуров // Мировая экономика и международные отношения. – 2005. – № 3. – С. 10 – 17. **5. Михайличенко О.** Музично-естетичне виховання дітей та молоді в Україні / О. Михайличенко. – Суми, 2007. – 350 с. **6. Шевченко Г. П.** Художньо-естетичне виховання студентської молоді / Г. П. Шевченко, Ю. А. Пастухова. – Луганськ, 2010. – 178 с.

Сергієнко А. В. Естетичні цінності сучасної особистості в контексті глобалізаційних та трансформаційних процесів

Статтю присвячено проблемі формування естетичних цінностей сучасної особистості в контексті глобалізаційних та трансформаційних процесів. Проаналізовано традиційний підхід до естетичного виховання

особистості. Виявлено специфіку формування естетичних цінностей сучасної особистості засобами музичного мистецтва.

Ключові слова: глобалізація, естетичні цінності, естетичне виховання, культура, музичне мистецтво.

Сергиенко А. В. Эстетические ценности современной личности в контексте глобализационных и трансформационных процессов

Статья посвящена проблеме формирования эстетических ценностей современной личности в контексте глобализационных и трансформационных процессов. Проанализирован традиционный подход к эстетическому воспитанию личности. Выведено специфику формирования эстетических ценностей современной личности средствами музыкального искусства.

Ключевые слова: глобализация, эстетические ценности, эстетическое воспитание, культура, музыкальное искусство.

Serhiyenko A. V. Aesthetic Values of the Contemporary Personality in the Context of Global and Transformation Processes

The article addresses the issue on formation of aesthetic values of the contemporary personality in the context of global and transformation processes. The traditional approach to aesthetic education of the individual is analyzed. The particularity of aesthetic value formation of the contemporary personality by means of musical art is discussed.

Key words: globalization, aesthetic values, aesthetic education, culture, musical art.

Стаття на дійшла до редакції 10.09.2012 р.
Прийнято до друку 26.10.2012 р.

УДК [373.5.014.6:005.6]-048.35

Л. А. Харисова

**МЕТОДЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ПОИСКА
ПЕДАГОГИЧЕСКИХ НОВШЕСТВ В УЧРЕЖДЕНИЯХ
ОБЩЕГО ОБРАЗОВАНИЯ**

Существующая система общего образования не удовлетворяет запросам общества и государства, ей предъявляются принципиально новые требования, которые отчетливо прозвучали в Концепции Федеральных государственных образовательных стандартов, инициативе „Наша новая школа” и программе развития образования на 2011 – 2015 годы.

Реализация поставленных задач, требует от школы качественных изменений. Изменения в системе общего образования, направленные на